

IZHAJA VSAKI DAN

Zadnji ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posredne številke se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tiskarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širini 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V ednosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vsako leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira.

Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: cele leto K 5.20, pol leta 2.80

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiisi se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijski lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Brzojavne vesti.

Dalmatinski deželni zbor.

SPLJET 9. „Naše Jedinstvo“ poroča, da bo dalmatinski deželni zbor sklican na jemensko zasedanje med 15. in 18. septembrom.

Sestanek italijanskega kralja s cesarjem Francom Josipom.

PARIZ 9. Neki tukajšnji listi poročajo, da se letošnjo jesen povodom vojaških vaj sestane blizu Gardskega jezera italijanski kralj Viktor Emanuel in cesar Fran Josip.

Bolgarski car.

BAD GASTEIN 10. — Bolgarski car Ferdinand se je danes predpoludne odpeljal v Spital, od koder se je z avtomobilom podal k Sv. Krvu.

Kontrola nad Nemci v Rusiji.

PETROGRAD 9. Oblastnije so prejele nalogo, da v najkrajšem času ugotovijo število nemških rezervistov, ki so nastanjeni v ruskih haitiških pokrajinah. Ob enem jim je nalozeno, da se ugotovi, koliko in kako orožje imajo ti ljudje pri sebi.

Novi ruski odposlanec pri Vatikanu.

RIM 9. Državni tajnik Gutanel je imenovan ruskim odposlancem pri Vatikanu. — Njegova naloga bo izposlovati imenovanje rimsko-katoliškega nadškofa za ruske katolike in škofa v Vilni.

Ruska črnomska flota v srednjemzemskem morju.

PETROGRAD 9. Iz Sebastopolja javljajo, da je črnomska flota že dobila dovoljenje, da sme skozi Dardanele ter da se za časa sestanka carja z italijanskim kraljem poda za nekoliko dni v sredozemsko morje.

Alzacija-Lotaringija samostojna zvezna država?

BEROLIN 9. — Zvezni svet je dovršil razprave, ki so se vršile, da se Alzacija-Lotaringija povzdigne v samostojno zvezno državo. Kakor se čuje, se deželi najbrž dovolijo razširjenje samo-uprave. O sklepih zveznega sklepa ni še ničesar znano. Gotovo je pa, da Alzacija-Lotaringija ne postane neodvisna od Berlinca, kakor žele to nje prebivalci.

Španška.

MADRID 10. — Naznanjeni štrajki v Kataloniji se niso izvedli. Minister za notranje stvari zagotavlja, da se vzpostavijo zopet ustavne pravice, čim se povrne red.

MADRID 9. — Pogajanja ministra za unanje stvari z odposlancem maroškega sultana so danes ostali brez uspeha.

Iz Portugalske.

LIZBONA 10. Antimonarhične demonstracije niso imele nikakih posledic. Mir je zopet vzpostavljen.

Zopet potres v Meksiku.

MEKSIKO 10. Včeraj zjutraj je bil v Acapulcu močan potres. Prebivalstva se je polastila velika panika. Ponesrečil ni nihče. Škoda ni velika.

Generalni štrajk na Švedskem.

STOKHOLM 10. Sinoči je pričel štrajk državnih uradnikov po vsem Švedskem, izvemši nekoliko malih mestec. Vzlic t-mu izidejo veliki

dnevnik v Göteborgu, čeravno v zmanjšani obliki. V Stokholmu je sinoči prenehal voziti tramvaj.

STOKHOLM 10. — Zadojno noč so se priklojčili štrajku tudi tukajšnji stavci. — V večih malih mestih pa se dela v tiskarnah. List „Socijalni demokrat“ izhaja pod naslovom „Odgovor“. Stokholmski in Göteborgski socijalistični listi izdajajo male tiskane in hektografirane listke. Promet na cestni železnici se vrši neovirano. Ostali cestni promet je bil včeraj živahniji, nego prejšnje dneve. Obične naprave, kakor plin, električne naprave in vodovod funkcionirajo normalno. Skozi štrajk so prizadete tudi nekatere železniške gradbe. Razširjenje štrajka na železnice se ni bati. Red je bil dosej povsodi vzdržan. Alkohola se ne prodaja. — Vojski čuvajo vse občinske naprave in zgradbe; pri tem pomaga vojskom prostovoljna meščanska bramba. Riž, sveži kruh, mleko in druge jestvine se dovažajo.

Duh stokholmske garnizije, kakor tudi ostalih polkov, je izvrsten. Dogodila sta se le dva brespomembna demonstracijska poskusa v severni Švedski.

Razlog štrajka.

STOKHOLM 10. — Razlog švedskemu generalnemu štrajku je v mnenju med stavbenimi delavci, ki traja že nekaj let. To leto pa so hoteli delodajalci v tej in še v nekaterih drugih sosednih obrtnih znižati plačilo in so radi neugodnega položaja tudi odbustili na tisoče delavcev. Zato je stopilo 300.000 delavcev v štrajk.

Kitajska je popustila.

LONDON 10. Reuterjev biro poroča iz Tokija, da je Kitajska umaknila vse prigovore proti gradnji železnice Antung-Mukden.

Mož s petimi ženami.

BUDIMPEŠTA 9. — Policija zaaleduje potovalnega agenta Emila Gebberta, ki je obdolžen mnogozenstva. — Gebbert ima pet živih žen, s štirimi ima otroke. Imel je stanovanje v Budimpešti in v štirih drugih mestih na Ogrskem. Policija je slučajno zvedela za stvar. Gebbert je izginil.

IZ SRBIJE.

BELIGRAD 10. — Danajski in budimpeštanski listi so prinesli vesti, da so se v Belemgradu vršile velike protudinastične demonstracije, kakor tudi, da je kralj Peter težko obolil. Tako, da je prestolonaslednik iz Rogaške Slatine nujno poklican domov. — Vse te vesti so tendenciozno izmišljave.

BELIGRAD 10. — Predsincnjem je v cirkusu Schmid došlo do burnih demonstracij. Listi so trdili, da je med nameščenci cirkusa več avatrij. Častnikov, ki so na ta način zavaranj opravljali vohunski posel. — Sinoči je prišlo na predstavo tudi mnogo mladih ljudi, ki so pričeli demonstrirati, tako da so morali predstavo ustaviti. Demonstracije, ki so zavzete protunastniški značaj, so se nadaljevale na ulci.

BELIGRAD 9. „Mali Žurnal“ poroča, da sta bila en politični in en finančni komesar iz Moldave zasadena na srbskem ozemlju. Ko sta zapazila stražo sta pričela bežati, ko je pa straža streljala, sta se predala. Oba komisarja so izročili redarstvu.

Ado veselo, je bil vesel tudi on: v onih trenutkih je celo pozabljal svojo nesrečo. Ali razun teh trenutkov, ko je igraje z Ado pozabljal na vse ostalo, je bil vedno grozno potr.

Res, da ni Helena — o tem je bil prepričan —, potem ko jej je bil on očital njen greh in jej zalučal v obraz vse svoje zaničevanje, res, da ni ona potem več videla Jakoba Rialti. Ali kdo bi bil mogel izbrisati prošlost?

Neizrecna, neznosna muka mu je trgala dušo, ko je odhajaje od doma idoč po stopnjicah moral neizogibno iti mimo vrat stanovanja Jakoba Rialti.

Zdelo se mu je, da v besedah „Jakob Rialti, doktor zdravilstva“, ki so bile črno tiskane na tablici na onih vratih, mora vsakdo čitati njegovo sramotno skrivnost, njegovo sramoto, ki ga je delala smešnega.

Zdelo se mu je vsakokrat, ko je šel mimo, da sliši za onimi vratmi nekako ironično mrmranje in posmehovanje, in v tem mrmranju se mu je zdelo, da najjasneje sliši ponavljanje besede: „Helena, Helena, Helena...“

Kolikokrat ga je gnalo, da bi razbil ona vrata, da bi bilo konec njegove muke, da bi izvršil maščevanje, po katerem je koprnela njegova duša.

A misel na Ado, misel, da bi s tem pokvaril bodočnost te uboge nedolžne deklice, ta misel ga je vselej zadržala. Odrgral se je

Konflikt med Turčijo in Grško glede Krete.

KOLIN 10. Neka berlinska brzojavka „Köln. Ztg.“ omenja, da so kriva izvajanja „Tempa“ kakor da bi nemška vlada ne odobrvala držanja Turčije. Nemčija je svetovala toliko v Carigradu, kolikor v Atenah, zasledovanje mirovne politike. Druzega Nemčija ni ukrenila. Kriva je pred vsem trditev, da misli Nemčija postopati sporazumno z zaščitnimi vlesilami. Tako skupno postopanje se ni izvršilo in se tudi ne namerava. Nemčija in kakor se sme pričakovati tudi Av. Ogrska, bosta iz lastne inicijative vedno vse storile za ohranitev miru.

ATENE 10. Grški odgovor na porto je odšel včeraj popoldne. Kakor se zagotavlja, je odgovor sestavljen v zelo pomirljivem smislu.

KANEJA 10. Tukaj vlada veliko razburjenje, kar so zaščitne vlasti prepovedale razvešati grško zastavo ob vhodu kanejskega pristanišča. Tega ukaza se ne spoštuje in tukajšnja vlada se nahaja nasproti prebivalstvu v težavnem položaju.

PARIZ 10. Zaščitne vlasti so naprosile turško vlado, naj izdela ustavni statut za Kreto.

PARIZ 10. „Agence Havas“ poroča nasproti drugače se glasečim poročilom inozemskih listov: Ni res, da je francoska vlada že predlagala Angliji, Rusiji in Italiji, naj se povsodi dunajski in berlinski kabinet z sodelovanjem na rešitvi krecanskega vprašanja. Vendar namerava Francija, čim vprašanje dozori, naprositi Nemčijo in Avstro-Ogrsko, da se s zaščitnimi vlastmi vdeležite rešitve krecanskega vprašanja.

CARIGRAD 10. — Na podlagi turških listov so izjavili poslaniki vlesil, naj se porta ne obrača na Grško radi Krete, ampak na zaščitne vlesile. — Kreta je pod varstvom vlesil, ki začnejo s porto v kratkem tozaderna pogajanja. Grški častniki na Kreti da nimajo z grško armado nikake zveze.

Turčija.

CARIGRAD 10. Položaj v Jemenu je nevaren. Porta namerava proglasiti tamkaj obsedno stanje in ukreniti odredbe v varstvo meške železnice.

CARIGRAD 10. — V Trepezuatu in v Smirni in nekaterih drugih mestih je imel danes pričeti protogrški bojkot.

CERIGRAD 9. — Protogrški bojkot se čim dalje bolj razširja. Včeraj so v Rodostu zabrnili nekemu grškemu parniku, da ni smel razložiti tovara.

CARIGRAD 9. — Obsedno stanje je s sultanovim iradom podaljšano do marca 1911.

CARIGRAD 10. Mladoturški odbor svari pred bojkotom proti Grški, ker je to reakcionarno. V Galipolu so aretirali ljudi, ki so pripeljali bojkotne lepake.

Išil 10. Prelat Weinmayer je praznoval danes svojo zlato mašo. Ob 5. in pol uri je čital mašo, nskar je dvorni župnik škof dr. Mayer zapel zahvalno pesem.

London 10. — Kralj Edvard je ob 3. uri 10 minut popoldne odpotoval v Marijine varj.

Košice 9. Stolna cerkev, v kateri so pred par leti pokopali Rakoczyjeve telesne

ostanke, je v nevarnosti, da se zruši. Poklica so inženirje, da jo podprejo.

Kodanj 10. — Kralj je danes poveril sestavo novega kabineta grofu Freisu, voditelju svobodno-konservativne stranke v držav. zboru.

Kostnica 10. Stanje grofa Zeppelina je tako dobro, da bo bržkone zapustil bolnišnico v par dneh. — Grof Zeppelin je bil bil operiran z bog ulesa.

„Veleizdajniški proces“

v Zagrebu.

(117. dan razprave.)

Zagreb 9. VIII.

V odsotnosti dr. Lukinca je dr. L. Mazzura predlagal, naj Bekič sam stavi predloge. Obtoženec Bekič je nato predlagal, da se zasliši več prič, ki naj dokažejo, da je ob prazničnih prilikah vedno razobečal na svoji hiši hrvatsko zastavo, da je orožje javno prodaval. Nadalje naj se zaslišijo poliojaki voditelj Sporčić z ozirom na njegov razgovor z Nastićem, dr. Lazar Car z ozirom na sokolsko organizacijo.

Nato je dr. L. Mazzura stvil še nekatere druge predloge. Predlagal je, da se bavi zapisnik saborske seje od 18. junija 1888, na kateri je posl. Vrbančić predlagal enakopravnost veroizpovedanj, nadalje zahvalno pismo patrijarha Rajačića, ki je bilo prečitano dne 5. septembra 1861, predlog dr. Kršnjerega na seji dne 30. junija 1888 z ozirom na ljudski pouk, govor P. Jovaeovića iz leta 1893, v katerem je velikemu županu Budisavljeviću očital njegovo nebrsko vedenje, govor bana Khuen-Hedervary-ja o vporabi cirilice in zastave, Interpelacijo Šumanovića glede arbske zastave in banovega odgovora, listino zagrebške županije od 20. maja 1850, glasom katere je bil napis pečata županije latinski in cirilski, nadalje nekoliko v cirilskem pismu izdanih odlokov vemske županije. Govornik je vrhute predlagal, da se zasliši voče število prič. O bivšem madjaronskem poslancu Šoraku in njega vlogi v procesu je predsednik branitelju propovedal govoriti.

Dr. L. Mazzura: Vi me silite, da spravim stvar pred javnost. Potem pa trdite, da postopamo mi nelojalno, češ, da javno razpravljamo o stvarih, ki spadajo v sodno dvorano.

Dr. Dušan Miljuskić je prosil, naj se privede obtožence iz Dubice. Predsednik je predlog z ozirom na tozaderni sklep senatsa odklonil. — Dr. Miljuskić je prosil, naj se zasliši več prič. Obtoženec: Kalfatić je prosil, naj se zasliši nekoliko prič, ki bodo dokazale, da ni imel nikakih tajnih sestankov in da ni vsklikal: „Živio kralj Peter!“ — Obtoženec Kutuzov je prosil, naj se zasliši dr. Schossberger, ki naj dokaže, da ni imel nikakih odnosajev s kraljem Petrom. Predsednik je pripomnil, da ne bo v bodoče dopuščal, da bi toliko branitelji kolikor tudi obtoženci osebno stavliali predloge.

Po pavzi je dr. Winter predlagal, da se zasliši več prič, ki naj dokažejo, da pravoslavno prebivalstvo ne teži v Srbijo in da se Kalfatić ni udeležil nikakih sestankov.

Dr. Hinković je izjavil, da je napačna

jej gori. Smrt bi mogla nastopiti vsaki hip... — Gospod doktor!..

— Govorim možu: treba je poguma. Ada bi mogla tudi ozdraviti... ampak moja dolžnost je, da vam povem vse. Smrt, kakor sem že rekel, bi mogla nastopiti vsaki hip valed zadušenja...

— A kaj storiti? Moj Bog! — je zajecjal Pavel. Čutil je, da ga zapuščajo moči.

— Takoj, ko vidite, da otrok težko diha, pokličite me brez zamude. Takojšnja zdravniška pomoč, ko prične težko dihanje, jo more rešiti, a najmanja zamuda bi bila pogubna. Priporočam vam... imejte pogum.

Imel ga bom — je zamrmral Pavel in sprovedel zdravnika do vrat.

Bil je kakor vničen. Ta nenadna, težka, grozeča bolezen mu je zopet razorala žalostno dušo.

— Kedaj bo torej konec mojega trpljenja? — je vzdihnil. — Kedaj bo moje srce zadobilo toliko zaželjeni, toliko potrebni mir?

Lotil se je neumorno negovanja Ade: bil je vsaki hip pri njej. A ko mu je misel vhajala na najhuje, na morebitni slučaj, da bi njegova mala Ada vmrla, tedaj mu je grozna bolest stiskala srce in zdelo se mu je, da vmira on sam.

Sedaj ni skoraj več živel: ni spal, ni jedel: bil je vedno v obupnem pričakovanju izida te nove njegove nesreče.

* * * (Pride še.)

PODLISTEK.

Pavlov zločin.

(Italijanski spisal Giulio Francesconi. — Poslovenil Fran Pirman.)

Po tem hudem dušnem boju je bil Pavel potr, vendar je v tem boju zmagal, kajti sedaj, ko je bil prevarjen v oni ljubavi, ko je bil uničen en ideal, sedaj je imela sladiti njegovo življenje druga, nežnejša a še močnejša ljubav, vatajal je pred njim drugi čistejši ideal.

Bil je potr po tem dušnem boju, a izšel je iz tega boja kakor zmagovalec, ki ga je z neodoljivo silo vezalo na se življenje, ki je imel preživeti poleg svoje Ade v ljubezni, ki ni podvržena varanju; življenje, ki je imel preživeti v neprestani skrbi, da osreči ono revno dete, svojo hčerko, ki naj se jej nikdar ne prikrade v srce niti najmanji sum, ki bi jej mogel odpreti oči in jej razkriti sramoto njene matere.

Sedaj, ko ni več ljubil Helene, ko je ni mogel več ljubiti, sedaj je njegova ljubav za malo Ado, potem ko se je radi nje, iz usmiljenja do nje ztajil, sedaj je njegova ljubav za nedolžno dete vplamtela mogočno, neizmerno.

Pri njej je tudi on postajal otrok. Igral se je znjo po otročje ves dan, in ko je videl

teorija obtožbe, češ, da ni v Bosni nikakih Srbov. Prav tako je tudi napačna dedukcija, da niso pravoslavni naselenci iz Bosne nikaki Srbi. Z ozirom na Srbe v Hrvatski je brnistelj navedel delo R. di Salva G. uija „Apologija srbskog naroda v Hrvatskoj in Slavoniji“, ki jo priporoča državnemu pravniku in sodiču.

Nadalje je prošil, naj se spisom priloži letnik ofcijelne „Bosne“ iz leta 1867, ki je pod turško vlado izhajala v cirilakem in turškem pismu. Istotako „S. Cristnik“, ki izhaja tudi v cirilakem pismu in v katerem je manifest glede anekstije izšel v cirilakem pismu. — Trditev, da v Bosni ni Srbov, so dezavoirali na najvišem mestu. Vkljub temu se na podlagi dezavoirane napačne teorije utemeljuje obtožba. — Ako se ugotovi, da ni v Bosni Srbov, tedaj odpade tudi obtožba, da je šrbstvo Hrvatske umetno delo. Z ozirom na Petra Petrovića je rekel, da so preiskovanja, radi njegovega hujškajočega govora ustavljeni, obtoženež se nahaja pa še vedno v zaporu. To je protikazenskem pravdnemu redu. — Govornik je navedel tri na to se nanašajoče oloke iz Accurtijeva zbirke. Nezastisano je, da se obtožena na nedogleden čas tuka drži v zaporu.

Predsednik: Koliko časa boste se obstruirali? Dr. Hinković: Mi moramo staviti svoje predloge, kajti bolje je, da naši klienti še šest mesecev sediš in bodo potem oproščeni, kakor da se jih že čez teden dni obradi. Na podlagi § 250 je predlagal, da se izloči Petrovićeve čine in naj se takoj proglasi razsodba, da se Petrovića čim prej stavi na svobodo. Nadalje je predlagal, da se zašliši več prič in muzikologa Kubača z ozirom na besedilo pesmi: „Bela S-bijo!“ ter da naj se zašliši dotične učence, da se ugotovi besedilo te inkriminirane pesmi.

Po poludanski parvi je dr. Hinković nadaljeval svoja izvajanja. Predlagal je, da se zašliši vrsta prič, ki naj ovržejo izpovedbe prič glede nespornostljenj v občinskem zastopstvu v Topuskem ter potasnanju, da so iste obstojale že od leta 1896 in ne šele od časa, ko je bival v Topuskem obtoženež Petrović.

Dr. Hinković je potem prešel na gradivo, ki je je obsedba nabrala za razbremenjenje obtožena Gaja Živkovića.

Potem ko je dr. Hinković navedel vrsto prič, ki bi imele ovržejo izpovedbe obdolžne priče za obtožena Vaso Lukeča, je predsednik zaključil razpravo ob 2. uri pop.

ZAGREB 10. Tekom današnje razprave je Adam Pribičević pripomnil, da je državni pravdnik dober prijatelj priče Schmidta, radi česar ga je sodni dvor obsodil na dvodnevni zapor v temi.

Pogajanja za delovanje parlamenta.

Seja „Slovanske enote“.

Parlamentariska komisija „Slovanske enote“ se sestane na Dunaju tekem tekočega meseca na sejo. Glavni predmet razpravljanju bo priključenje ruinske frakcije h „Slovanski enoti“. Umeje se, da se bo o tej priliki razpravljalo, tudi o parlamentariskem položaju. V ostalem pa še ni odločeno, če se bo vršila seja parlamentariške komisije „Slovanske enote“ poprej ali istodobno s konferenco, katero skliče poslanec Glombinski.

Konferenca za sporazumljenje med strankami.

Načelnik poljskega kluba posl. Glombinski je izjavil, da je razposlal danes vabila za konferenco dne 17. avgusta. Vabilo je bilo razposlano na željo več voditeljev strank, ki so tekoj po zaključenju državnega zbora izrazili to željo napram poljskemu klubu. — Povabljeni so zastopniki vseh strank, izvzemši socijalnih demokratov. Vendar je o konferenci obveščen tudi vodja socijalnih demokratov. Posl. Glombinski je izjavil: „Nisem tako velik optimist, da bi veroval, da odstrani konferenca takoj vse težkobe, ki nadvladujejo položaj. Ali če pridejo voditelji strank, če se zgovoré, če se razpoložne zboljšajo, bode zadovoljen, ker se bo zamoglo dalje razpravljati. Kaknega programa ne prinesem. Konferenca ni niti za vlado, niti proti isti ter nima z glasovi o rekonstrukciji kabineta nič opraviti 17. avgust se mi zdi za to primeren čas. Vlada je takrat navadno že na Dunaju radi cesarjevega rojstnega dne, a tudi poslanci se že vračajo po malem v mesto.“ — Vabilo na konferenco se ga še siedeče: Po zaključku državnozbornskega zasedanja so izrazi nekaterih stranke željo, naj bi predsedstvo poljskega kluba sklicalo načelnike nemških in slovanskih strank na neobvezna posvetovanja, da bi se našlo pot do milejšega razpoloženja in da bi se pripravilo vestranski zaželjeno zblizanje med strankami. Upoštevanje omenjeno željo, se častim, povabiti Vse visokorodje imenom predsedstva poljskega kluba na zaupno posvetovanje, ki se bo vršilo dne 17. t. m. v državnem zboru. — Umeje se, da je predsedstvom slovanskih in nemških strank, samo ob sebi umerno, na voljo dano, da pritegnejo h posvetovanju še druge kolege, ali da se puste zastopati po drugih kolegih. Predmet konference bo posvetovanje o političkem položaju, kakor se isti predstavlja pred akljanjem zasedanja deželnih zborov in državnega zbora ter neobvezen poskus glede predpostav, ki naj bi jamčile mirno in plodonosno delo v prihod-

njem zasedanju državnega zbora. V nadeji, da bo Vaše visokorodje odebravalo vrho teh pogovorov ter se istih udeležilo, bližjim itd. Glombinski.

HRVATSKA.

Dve novi madjarski šoli.

„Hrvatstvo“ poroča, da bodo v Imsovu okraj Daruvar in v Antonovcu, okraj Pakrac ustanovljeni madjarski šoli. Šoli bosta kakor verski ustanovljeni za temočne kalvince, vendar se bo vprejemalo tudi otroke drugih veroizpovedanj.

Denarni kredit v Istri.

(Nekoliko pripomb k članku „Naše kreditne zadrage“).

Neznan mi je člankar Vašega uvodnika št. 221, vendar po njegovem slogu bi sodil, da je tista mlada, marljiva oseba, ki proučava, daai akademik, narodovo dešo na mestu, v sredini naroda.

Star ne more biti, ker govori še samo o idealih ter ga življenje večkrat vara v nasprotnu z njegovimi zakoni.

Da pa ni to kak velikomesten učenjak, priča njegova marljivost, kajti ne obravnava o biljardu, ne o gledališču, ne o plesih in toaletah, kar vsaj je skoraj izključni produkt velikomestnih „Naših nad“.

Pozdravljan, kdorkoli, na polju, ki bi zaslužilo več delavcev.

Priznavam, da je večina članka pisana tudi po mojih mislih.

Ravno zato opozarjam na nekatere točke, s katerimi se star zadrugar ne more popolnoma strinjati. Pravilo je vedno lep in sreča velika, ako ni mnogo izjem. Da bi pa vsaka izjema že bila nesreča, ali vsaj nekaj nepotrebnega, do tega zaključka pa jaz vendar ne dospem po nikakej logiki.

Lani vspomladi ste prinesli nek podoben članek, kjer se priporoča vstanovljanje malih posojilnic (rajff-bank) v vseh občinah, povseh večjih vaseh, kjer se najdetja vsaj dve sposobni osebi za račune.

Ta potreba je tudi po mojem prepričanju v Istri dokazana. Ne sam goli osebni egoizem nekaterih velikov, nego posebne razmere in nezaupnost vaščanov jednega sela do seljanov druge vasi... to je večinoma povod, da ne morejo pridobiti nekateri zadruga v svoje področje vseh krajev, o katerih pravila tako bahavo govorijo. Istran je preko mere nezaupen. To je sicer danes velika napaka, ali, ko ga je premeteni Benečan (ki je bil velikim delom pomešan z grško krvjo) opeharil, bil je opravičeno nezaupen.

Ne silimo torej na skupno delo takih, ki si mej seboj ne zaupajo. Razmere na Kranjskem in Koroškem nam pri tem ne morejo biti merodajne. Tam vlada druga napaka: prevladajoč „predržno zaupanje“ na pravilno vladanje nekaterih voditeljev; iz tega pa izvira indolencia. Napaka Istrans — nezaupnost — pa vede mnogokrat ravno do dela. Po mojem menju ni absolutno obsojanja vredno, ako se mož, ki je bil iztjanjen iz kaknega načelstva, — recimo pri občini, ali pri zadrugi, — ki pa rad in pošteno dela, loti snovanja nove zadruga. Ako najde pri tem zadostno število sotrudnikov, ki se podajo z isto vneto na delo, — je že v mojih očeh s tem snovanje nove zadruga opravičeno.

Grijam z Vašim člankarjem prikroneje delokroga na š i r o k o. To je ne samo napaka, ampak greh. Pa še večji greh je, ako kaka mikroskopična rajff-znanka, pred nosom velikega zavoda, daja splošno na vknjižbo denar, katerega jej preskrbi „Zveza“. To, to bo imelo slabe posledice. Nisem prorok, nego hladni računar, ter upam, da me bodo razumeli stari zadrugarji. Vknjižbe pri zadrugi, ki imajo 70—100 zadrugnikov, to je posebnost. Večji nemisli pa je pri tem, da se nekatere zadolžnice za razmeroma visoke zneske glasijo na štiri leta in dolžnik trpi ogromne vknjižbene troške — za tako kratak čas. — To je gluma, ki se bo še spremenila v zaloigro. Male posojilnice pa s tako nevedno igro zaigravajo same svoj glas človekoljubnosti. Kaj bo teh malo udov delalo za deset let, ko ne bo denarja več od zunaj, dolžniki pa ne bodo vračali itik hipotekčnih zavarovanih posojil? Zapali bodo; dvigateljem vlog pa bodo iz svojih žepov zlagali dotične svota.

Moj nasvet bi bil:

Vsaka velika vas, vsaka davčna občina imej svojo malo posojilnico, vsi modri možje naj se pritegnejo na gospodarstvo pri njih, vsaj dva morata vedeti kako se računi vodijo, ni jim pa treba biti zmožnimi bilance. Ob točnih računih jim bilanco pač lahko napravi kak izvežban mož.

Izključena pa naj bodo posojila na dolge obroke in na vknjižbo. S takimi se pečaj veliki zavod, ki ima zemljiško knjigo in notaris pred nosom.

Ovirati delazeljne može na gospodarskem delu, pa bi tudi ne bilo prav. Kogar nečete v župnijsko posojilnico, n. pr. v Dolini, delal bo v vaški, n. pr. v Boljuncu. Delo pa je nekterim potreba.

Založno poglavje pa je: Večstransko zadrugništvo.

Posojilnica ne sprejme zadrugnika, ki je že drugje včlanjen. Tega načela se je vedno točno držala posojilnica v Koprut tudi ona v Marezigah. Ako vstopi kak zadrugnik, pa jo naša, da ni še nikjer ud, zakrivi kazensko dejanje — goljufije. Takega sme zadruga na sodnijo ovačiti. Goljufija (trufa) se hudo kaznuje. Ako

pa sprejema posojilnica take, ki so že členi pri drugi, pa zakrivi sama goljufijo, ako ne naznani tega.

Do pred štiriimi leti se ni dogajalo, da bi katera posojilnica sprejemala že včlenjene zadrugarje. Prvi ste počeli to nevedno delo posojilnici v P. in v B. Mislim, da vedé.

Bodi zadruga „Zveza“ katerekoli, dolžnost vsake je, da odklaja zadrugnike, ki ne mislijo izstopiti drugod. Vsaj v tem bi se morale vse zadruge podpirati. Maščevanje bo sicer kedaj občutno. Tisti, ki dajejo zadrugi denar na razpolago; bodi kakor vloga, bodi drugače, morajo vendar biti na jasnem, da zadrugniki, ki jamčijo neomejeno, niso že zapravili vsaj jamčljivost z drugostranskimi obvezami.

Neodpustljiv greh je torej, ako se v tem oziru pri nekaterih mladih zadrugah strogo ne postopa.

Ako pa bi vsaka zadruga res delala v svojem, ozkoodmerjenem okrožju v smislu rajff-bankenkih načel: Malo okrožje, mala posojila, za malo časa, po malih obrestih; vse pa le mej dobroznami, potem bi pač ne bila jedna drugaj na potu, nego bi se lepo spopolnjevale druga drugo. Šalce-deličke pa bi lepo pomergale v vsakem oziru, tudi glede računov malim. Male zadruge bi same prinesle večje prošnje — na vknjižbo — tem večjim, v mestu obstoječim zadrugam.

Sploh pa: Mali trgovci ne igraj na borzi; veliki trgovci pa prepusti drobno razpečavnanje majhemu. Tako načelo naj bi vladalo tudi mej zadrugami.

Veseli me, da je stvar nekdo sprožil. J. A—k.

Dnevne vesti.

Čehi in Slovenci v Trstu. — Kakor je razvidno že iz naše včerajšnje novice, nas je naš preveč impresionističen dopisnik krivo informiral o nekem predavanju, ki se je baje vršilo med tukajšnjimi Čehi. Nismo imeli nikakega povoda dvomiti na verodostojnosti našega dopisnika.

Na bomo od svoje strani preiskovali, da li smo bili bona ali mala fide mistificirani; nihče pa se ne raduje bolj nego mi, da temu ni tako, kakor je bilo v našem dopisu navedeno.

Sinoči pa je došla v naše uredništvo deputacija tukajšnjih Čehov, ki nam je pojasnila svoje stališče, katero mi sedaj tudi popolnoma umejemo. Povrnemo se zato v eni prihodnjih številk na razmerje med Čehi in Slovenci v Trstu in nadejamo se, da bo ta neljuba zadeva konečno rešena v obojestransko zadovoljnost in v korist slovanstva ob valih sinje Adrije.

Veselica v korist „Legge nazionale“ v Portorose. Včerajšnji „Piccolo“ priobčuje dopis iz Portorose pri Piranu, v katerem poroča, da se je vršila tam veselica v korist „Legge nazionale“, katere so se vdeležili nemški kopalniški gosti, mejtem ko se Čehi ne le niso vdeležili veselice, marveč so ostali oni dan demonstrativno v svojih stanovanjih.

Temu nasproti smo mi doznali, da odgovarja to poročilo popolnoma resnici, s to razliko, da so izostali od veselice ne le Čehi, ampak tudi Poljski, katerih je jako veliko v Portorosi. Toliko Čehi, kolikor Poljski, katerih je v Portorosi 90%, vseh gostov, so bili od slovenske strani opozorjeni na raznarodovalen namen „Legge nazionale“ in so tudi res pokazali svoj slovanski čut s tem, da se omejnene ultraitalijanske prireditve niso vdeležili. Človek bi mislil, da je vendar nekaj povsem naravnega, da se Slovani ne bodo vdeleževali prireditve, ki so naperjene proti istim Slovonom. No „Piccolo“ in njegov informator se, kakor že večkrat, tako tudi takrat kregata z logiko. Tega menda vendar ne bo zahteval „Piccolo“ da bi se udeleževali Slovenci in Hrvati, proti katerim je naperjeno delovanje „Legge nazionale“, veselice, ki so prirejane na korist temu društru. No, in Čehi ter Poljski so ravnotaki Slovani, kakor Hrvati. Treba pač, da se tudi Italijani sprizanjajo z mislijo, da smo Slovani eden in isti narod.

Je pa pri tej prireditvi tudi nekaj drugega. Portorose je mednarodno pokopališče in zdravilišče. Zastopane so tam vse narodnosti, a najmanje gotovo Italijanov. A kdor pride v tak kraj, pride zato, da bi užival mir, a ne, da bi se ga razburjale z narodnimi ter političskimi prepiri. Zato je naravnost nezastisano, da se predrznajo Italijani v takem, povsem mednarodnem zdravilišču prirejati veselice v korist italijanskonarodnega proti Slovonom naperjenega bojnega društva, ter vabiti na tako veselico tudi Slovane, ki imajo narodnih in političskih bojev še v domovini preveč, in ki gotovo niso prišli sem doli na jug zato, da bi podpirali Italijane v borbi proti svojim slovanskim bratom.

Sploh smo mi dnevaj obračali vse premalo pažnje temu lepo razvijajočemu se kopalnišču, kakor sploh celo okolici Pirana. — Ne smemo pozabiti, da je okolica Pirana izključno slovanska. A neka družba, v kateri ima glavno besedo dr. Cimadori — (In zopet Cimadori! Ali mora res biti ta povsod zraven? Op. ur.) je nakupila že velik del zemljišč, ki so se nahajala v rokah slovanskih kmetov, ter tako potisnila Slovence od morskega obrežja proti notranjosti dežele. Treba bi bilo tu kaj ukreniti v obrambo slovenske posesti in slovenske narodnosti.

Vsem nam je še v živem spominu revolucija, ki so jo uprizorili Pirančani pred leti proti slovanskim napisom na tamošnji sodniji.

Isti fanatiki, kakor so bili takrat, so tudi še danes. Pa, ko bi ta svoj narodni fanatizem in šovinizem kazali le v svojem Piranškem guerdnu, saj bi še bilo. A oni bi hoteli to isto izvajati tudi v Portorosi, ki spada sicer pod piransko občino, a je obkoljena večinoma od Slovencev. Tako smo videli še pred kratkim n. pr. neko tablo z napisom v 4 jezikih italijansko, nemško, češko in slovensko, ki je pa na nesumljiv način izginila. Bžkone so tu delovale kakote tajne sile. Nemščino se še trpi poleg italijansčine, a da bi se pripustilo tudi kak slovanski jezik, ni niti govora!

Osebito pa se terorizira slovenskega kmeta, ki ne sme niti sloven. govoriti. Priporočamo našim poslancem, da obrnejo pri razdelitvi občin svojo pozornost tudi Portorosi, katero smatrajo piranski občinski mogotci za nekako molzno kravo!

Novi tržaški župan dr. Alfons Valerio se je rodil v Trstu 18. julija 1852. Oče mu je bil trgovec in industrijalec Angelo Valerio. Obiskoval je tržaško komunalno gimnazijo, a juridične študije je leta 1874 dovršil na graškem vseučilišču. Potem je kakor koncipient stopil v odetniško pisarno dr. Tonicellija, kjer je ostal do leta 1884, ko je postal samostojen odvetnik. Leta 1897 je bil izvoljen v metni zastop. leta 1906 je postal pa podžupan.

Od leta 1860, ko je Trst dobil sadanji statut, so bili sledeči župani: Muzio de Tommasini do leta 1861, potem Stefan de Conti do 1863, (odvetnik dr. Julij Baseglio, ki je bil izvoljen ne pa potrjen), dr. Karol Porenta do 1869, kterelega leta mu je sledil odvetnik dr. Maksimilijan d'Angeli. Od l. 1879 do min. ponedeljka so bili štiri župani: odvetnik dr. Rhard Bazoni, odvetnik dr. Ferdinand Pittari, odvetnik dr. Karol Dompieri in odvetnik dr. Scipio Sandrinelli.

Cesarjev rojstni dan. Prihodnje sredo dne 18. t. m. povodom rojstnega dne cesarjevega bo ob 9. uri zjutraj v baziliki sv. Jušta pontifikalna maša z zahvalno pesmijo.

Nadvojvodinja Marija Josipa je prišla sinoči s sinoma Karolom Fran Josipom in Maksimilijanom v Miramar, kjer ostane dlje časa. Ves čas njenega bivanja bo miramarški park zaprt občinstvu.

Povišanje v službi. — Davčni upravitelj Andrej Rocco je imenovan višim davčnim upraviteljem v področju finančnega ravnanjstva v Trstu.

Notarjev v Avstriji je 1098. V področju višega deželnega sodišča tržaškega se nahaja za okrožje deželnega sodišča v Trstu in okrožnega sodišča v Gorici notarijska zbornica v Trstu, ki šteje 28 notarjev; 7 jih je v Trstu; v okrožju okrožnega sodišča v Rovinju je 14 notarjev, od teh 2 v Rovinju. Od 667 notarijskih kandidatov koncem leta 1908 jih odpade na Trst 21, na Rovinj 3.

Zaveza avstr. jugosl. učiteljskih društev. — Program XXI. glavne skupščine Zaveze avstr. jugosl. učiteljskih društev dne 15., 16. in 17. avgusta 1909 v Mariboru. I. V nedeljo dne 15. avgusta 1. Ob 11. in pol uri predpoludne seja upravnega odbora v mali dvorani „Narodnega doma“. Dnevni red: a) Poročilo o delovanju vodstva „Zaveze“; b) določitev poročil za delegacijo; c) predlogi in nasveti. 2. Ob 3. uri popoludne zborovanje delegacije v mali dvorani „Narodnega doma“. Dnevni red: a) Predsednik otvori zborovanje b) legi timiranje delegatov in delegatini; c) tajnikovo poročilo o delovanju Zaveze in Zavezinih društev; d) blagajnikovo poročilo in poročila upraviteljev Zavezinih listov; e) poročilo računskih pregledovalcev za leto 1908 (§ 15. posl. reda); f) volitev treh pregledovalcev računov (§ 15. posl. reda); g) določitev letnih doneskov Zavezinih članov (§ 7. lit. a. Zav. pravil); h) določitev vzporedne glavno zborovanje (§ 24. Zav. pravil); i) določitev časa prihoda XXII. glavni skupščini Zaveze (§ 22. Zav. pravil); j) volitev vodstva in upravnega odbora Zaveze (§§ 8—13 Zav. pravil); k) predlogi in nasveti. 3. Ob 8. uri zvečer koncert v veliki dvorani „Narodnega doma“. (Vabilo in vzpored koncerta se natisne posebi). II. V ponedeljek dne 16. avgusta, 1. Ob 10. uri predpoludne slavnostno glavno zborovanje v proslavo štiridesetletnice državnega šolskega zakona v veliki dvorani „Narodnega doma“. Slavnostni govor govori ga dr. Ljudovit Pivko in Engelbert Gangl. 2. Ob 1. uri banket v restavracijskih prostorih „Narodnega doma“. — III. V torek dne 17. avgusta. — Izlet v Savinjske planine, na Pohorje ali na Kozjak.

Vodstvo Zaveze. Predsed.: Drag. Česnik L. Jelenc.

Društvo poštnih uradnikov. — Povodom navzočnosti predsednika društva poštnih uradnikov, kontrolorja Fibich-a z Dunaja je predredila tržaška podružnica v petek, 6. t. m. družbeni večer v restavraciji „Belvedere“ pod gradom. — Predsedoval je poštni kontrolor Pogatschnigg. Kontrolor Fibich, burno pozdravljen, je v skoraj dvehurnem govoru pojasnjeval razmere poštnih prometnih uradnikov (napredovanja v službi, vprašanje poštoih praktikantov, dopušte, nedeljaki počitek, službeno pragmatiko itd.).

Višji ofcijal Ambäuser je prošil predsednika za posredovanje glede popolnjenja več mest višjih kontrolorjev v Trstu.

Ofcijal Titzko je omenil najemne pogodbe za stanovanja v Trstu in velike stro-

ške, katere povzročajo uradnikom premestitve iz Trsta v kako drugo mesto vsled tega, ker mora uradnik v takih slučajih na podlagi najemne pogodbe plačevati stanovanje v Trstu vsadno do 24. avgusta dotičnega leta. — Predsednik objavi, da se bo ta zadeva v prihodnji odborovi seji razpravljala in potem skupno z ostalimi uradniškimi društvi v Trstu storiti potrebne korake v tem oziru. Konečno je kontrolor Pogatschnig povabil navzoče, da naj se v čim večjem številu udeležijo tovarniškega sestanka poštoih uradnikov v Ljubljani dne 8. t. m.

Delavsko podporno društvo v Trstu obradi v nedeljo dne 15. avgusta 1909. obletnico blagoslovljenega društvene zastave.

Zjutraj ob 8. uri boče sv. maša v cerkvi sv. Antona novega, koje se vdeleži društvo korporativno z zastavo in godbo na čelu. Pri maši poje pevski zbor „Čitalnice“ pri sv. Jakobu.

Popoludne ob 5. uri boče veselica v prostorih „Konsumnega društva“ pri sv. Jakobu, pri koji sodeluje pevski zbor „Čitalnice“ pri sv. Jakobu in sv. Ivanska narodna godba.

Vipored obega 14. točk. — Prosta zabava. Vstopnina k veselici 50 stot. Začetek točno ob 5. uri pop.

Sokol na Opčinah. V nedeljo ob 5. uri popoludne se je vršil na vrtu društvene gostilne ustanovni občni zbor odseka Tržaškega Sokola na Opčinah ob mnogoštevilni udeležbi. Posebno je ugajalo, da se je zbralo na vrtu toliko naraščaja, ki je pazljivo poslušal izvajanja govorikov. Zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora brat Hrab. Sosič s kratkim pozdravom ter dal besedo bratu Dr. Irgoliču, kateri je razložil poslušalcem v krasnih navdušenih besedah pomen sokolske ideje in glavne pogoje Sokolstva: bratstvo, enakost, svoboda. Govornik je govoril iz srca in prepričanem, kar je zelo vplivalo na poslušalce, ki so govornika navdušeno sklamirali. Brat Hrab. Sosič je poročal o delovanju pripravljalnega odbora, ki je v kratkem času nabral 60 članov, med temi 40 telovadcev, nad 35 naraščaja in okolu 300 kron za orodje. Prešlo se je k politivi odbora, pri kateri so bili soglasno izvoljeni: Ferdo Forluga, predsednik; Hraboslav Sosič, podpredsednik; Matko Hrovatin, blagajnik; Ivan Tavčar, tajnik; Ivan Mar. Malalan, Ivan Sosič od Petra, Ivan Vidar odborniki in Ivan Sosič št. 167 gospodar telovadnice. Brat dr. Irgolič se je spomnil 25 letnice smrti slavnega Tyrša očeta Sokolstva in na njegov poziv so zborovalci zaklicali slava Tyršovemu spominu. Brat Sosič je zaključil lepo vspelo zborovanje z željo, da ne bi ostalo samo pri današnjem navdušenju, ampak da bi se vestrajno delalo in tako napredovalo, da se bo odsek čez eno leto zamogel spremeniti v samostojno sokolsko društvo na Opčinah. Tržaški Sokoli so šli potem v gostilno brata Kalina, kjer se je pričela živahna domača zabava ob pevanju oddelka pevškega društva „Zvon“. Posebno se je odlikoval brat Bizjak s krasnim solo-epovom: „Narodni mizar“. Ob pevanju in navdušenih govorih brata Bizjaka in dr. Irgoliča, kateri je slavil narodno pesem, je le prehitro potekel čas in morali smo se ločiti od prijaznih bratov Opencev, z željo, da se kmalu zopet vidimo. Opencem pa kličemo: le naprej po poti, katero ste si začrtali v nedeljo, le vestrajno na delo in zmaga bo vaša. — Na zder!

Velika poletna veselica v Postojnski jami. Prihodno nedeljo, dne 15. avgusta t. l. ob 3. uri popoludne se bo vršila letna prva velika poletna veselica v svetovnoznanski Postojnski jami. Kako bi se zamogli verjeti, ako bi se v resnici ne zrl z očmi, da se skriva pod zeleno zemljo nad Postojno, po kateri hodimo, dajni, čudapolni, bjni svet, kjer se nahajajo krasne dvorane, čigar stene se bliščiijo, kakor da so sestavljene iz pravih biserov, kjer — pod zemljo — proizvajajo vesele plese tisoče in tisoče ljudi, da se tam nabhajajo angleški vrtovi z nenavadnimi cveticami, kakor da so izklesane iz kamna, da šumijajo potoki in šumijo vodopadi, da se razprostirajo brbi in in doline, se vzdigujejo spomeniki, obeliski, da se celo nahajajo globoko pod človeškimi nagrobnimi spomeniki še drugi, pod katerimi morda počivajo mogočni vladarji podzemskih duhov, katero so najbrže prekanili človeški viličji za njihovo podzemeljsko vlado. Vse te krasote so bodo blišče leto 15. avgusta v krasni prezični razsvetljavi. — Več godb bo sviralo v različnih dvoranah tega bajnega sveta; jamska restavracija in kavaras bosta skrbeli za telesni blagor slavnostnih gostov.

Vstopnina v jama se je za ta dan znižala na 2 K, veselica se bo vršila ob vsakem vremenu. Nhče naj torej ne zamudi te ugodne prilike, da si ogleda največji svetovni naravni čudež, zakaj vsakdo bo zrl v jami naravne krasote, kakoršne se nikjer drugdje ne nahajajo.

Nemška junaštva v Simeringu na Dunaju. V Simeringu so uprizorili v nedeljo Nemci vsled hujkanja nemških listov velike demonstracije proti češki slavnosti. Nemci so sklicali v simeringu pivovarniško gostilno „proti-slavnost“, katere se je udeležilo na tisoče dunajskih nemških nacionalcov, med njimi državni poslanec Melik, Pittner in nižjeavstr. deželni poslanec Hirsch. Češke slavnosti sta se udeležila drž. posl. Bořival in Modraček. Nemci so tako nasilno postopali proti Čehom, da je morala napraviti policija dvakrat naskok

na nemške dirjake in pretapače. Tri osebe so lahko ranjene, šest oseb so gnali na polic. komisarijat, kjer so jih zopet — spustili. Proti večeru so se Čehi posamezno razkropili iz svoje gostilne, na kar je nastal mir.

Tržaška mala kronika.

Nasilen tat. Predainočnoim ob 11. uri je težak Anton Zeglar, star 25 let iz Trsta, skupaj s dvema še nezanimna možema prebrakaval šepo kočjaža Angelo Caisutti, ki je vsled pijanosti zaspal na trotoarju ulice Barriera veechia. Dva mimoidoča voznika sta jih radi tega lopoveškega ravnanja hudo okrcala. A poštenjak Z-glar se je čutil tako razžaljenega v svoji časti, da je s krivcem, ki ga je našel v žepu žrtve, rnil enega mentorja. Na to je je popihnil, a redarji so ga aretirali.

Hipna blaznost. — Ivanka Angermayer, stara 40 let, iz Gradca, stanujoča v ul. Farneto št. 8, je včeraj kar nenkrat vsled oči-vidne blaznosti začela razsajati na trgu Barriera. Spravili so jo v opazovalnico.

Znatne tatvine na škodo državne železnice. V kolikor smo proizvedeli, so v poslednjem času konstatirali znatne tatvine blaga, ki je dobajalo v Trst po državni železnici in se potem pošiljalo naslovljencem potom južne železnice.

Zlata med Tratom in Mirsmarom se je baje kradlo iz nečuvno spretnostjo, kar po cele zaboje. Preskava je dosedaj imela negativen uspeh.

Nenadna smrt Rudolfa Peresson. 41-leten čevljar, stanujoč v ul. Farneto šte. 18, bolan na plučni tuberkulozi, je včeraj, čim so ga spravili v bolnišnico, umrl.

Koledar in vreme. — Danes: Tiborcij muč. — Jutri: Klara dev. — Temperatura včeraj ob 2. uri pop. + 29°. Cels. Vreme včeraj: lepo, pop. oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: — Semtarta oblačno. Zmerni vetrovi. Vroče. — Tendanca za nevihte.

Društvene vesti.

Predavateljski odsek. Danes ob 5. uri pop. seja v Čitalnici. — Člani naj se polooštevilno udeležijo!

Glasbeno društvo „Trst“ vabi vse gg. pevce in pevke, da se vdeležijo pevskih vaj ki se bodo vršile redno vsako sredo in soboto ob 8. uri zvečer. Danes pevška vaja. Spremajte se nove pevške moči! Društveni sedež: ul. Coroneo 5. II. Društveni kapelnik g. I Lah.

Dramatično društvo v Trstu. Oni p. n. gg. ki so igrali že lansko leto, a se za letos še niso priglavlili, in tisti, ki imajo veselje in zmožnosti, usj se zglasijo pismeno, sli pa osebno ob popoldninskih urah pri I v a n u Z o r e c, trg Lenardo da Vinci št. 1. I.

Akad. fer. dr. „Balkan“ ima danes pop. redno odborovo sejo. Zvečer sestanek. Tovarši! Priditi točno!

Ljudska predavanja. Odbor za Ljudska predavanja ima danes pop. točno ob 6. uri sejo v Čitalnici. Predsednik.

Darovi.

— Vesela krokarška družba nabrala na veselici „Zarje“ 2 K za moško podruž. dr. sv. C. in M. Decar hrani uprava.

— V počastitve spomina blag. g. e Milice Bulter-Valentič je podarila g. a Sabadin ženski pode. sv. C. in M. 3 K.

Književnost in umetnost

„Ljubljanski Zvon“. Vsebinska številka meseca avgusta: 1. Vladimir Levstik: Iz epistole v sonetih. 2. Ivan Cankar: Pravica za pravico. 3. Joz. Premk: Pomlad. 4. Vladimir Levstik: Poizkus o lepem slovaru v Slovincih. 5. Kaaver Meško! Tebi! 6. Vladimir Levstik: Blagorodje doktor Ambroz Čander. 7. Joz. Premk: Gazela. 8. Tad. St. Grabovski: Krakovsko gledališče. Posl. Voj. Molé. 9. Petruška: Pesem. 10. Podlimbarski: Povest Ivana Polaja. 11. Vladimir Levstik: Prva umetniška razstava v paviljonu R. Jakopiča: Slov. umetniki. 12. Vojevar Molé: Metodija. 13. Književne novosti. 14. Med revijami. 15. Splošni pregled.

„Dom in Svet“ ima v avgustovi številki sledbo vsebino: 1. Lea Fatur: Za Adrijo... Povest iz vakoško-benečanskih bojev. 2. Anton Medved: Kako je vse drugače zdaj! 3. J. J. Puntar: Na poti do vseučilišča. 4. G. Koritnik: V travni. 5. G. Koritnik: Moč. 6. G. Koritnik: Ljubzen. 7. P. Jeronim Kaoblehar: Estara. Igrakaz v štirih dejanjih. 8. Vek. Remec: V zgodujem jutru. 9. G. Koritnik: Čez polja bogata... 10. Andrej Piečnik: Par ur v Turinu. 11. Jos. Regali: Prva raztava v Jakopičevem umetniškem paviljonu: Slov. umetniki. 12. Dr. Ivan Robida: O razstrelivih. 13. Književnost. 14. To in ono. — Številko krasni 15 krasnih slik.

Gospodnje Učite se predvsem dobro pripraviti **PERATETE.**

Vsled odhoda, prodaja s 30-40 od sto popustka. **Razprodaja** vseh PRSTANOV, UHANOV z dijamanti in brez istih, OBESKOV, VERIŽIC ter ZLATIH, SREBRNIH in STENSKIH UR, ki se nahajajo v prodajalni **G. KEHIAYAN, TRST, CORSO 23**

KAVA IN SUHO SADJE :: po vsakovrstnih cenah. — Vsate kakovosti. — Nač večja točnost. Razpošilja **DAVIDE VERSOLATTI**, Trst — tudi poštne zavoje ulica Barriera veechia 4.

Majcen Miloš ! mizar - Trst - ulica Leo šte. 2 priporoča slavnemu občinstvu **svojo mizarnico.** Izdeluje vsakovrstno, tudi **NAJFINEJŠE POHIŠTVO**

Čudovito nizke cene :: dvokoles, šivalnih strojev, vsakovrstnih gramofonov za gostilne, kakor tudi različnih najnovejših plošč. Izvršujejo se tudi vse poprave. Pri **Batjelu, Gorica** Stolna ulica 3-4. Prodaja tudi na obroka. - Ceniki franko.

Za turiste, potnike, lovce in vse one osebe, ki morajo mnogo hoditi, je **LYSIPONTON - PRENDINI** jako priporočen. Lysiponton-Prendini je čudovito mazilo ki varuje noge proti mehurjem, žuljem in gorečim po dolgih pohodih. **CEMA ŠKATLIJI I KRONA** Zaloga v Trstu: Lekarna Prendini in Agenolija Zulin, kakor tudi v vseh večjih prodajalnicah in mirodilnicah.

Slavnemu občinstvu se priporoča **KAVARNA MINERVA** v ulici dell' Acquadotto 22 Najfinjši likerji po najzmernejših cenah. — **POSTREŽBA TOČNA.** Ne razpolago so gostom razni slovenski, italijanski in nemški tuks'anjci in zunanji časopisi. ... **JOSIP KRANJC**, lastnik.

Zaloga ovsa in klaje Predaja tudi koruzno perje za postelje **M. ud. ZERQUENIK** ulica Luigi da Palestrina 2 (ogel ul. Coroneo).

Umetni zobje :: Flombiranje zobov. **Izdiranje zobov brez vsake bolečine** v zobozdravniškem kabinetu **Dr. J. Čermák in G. Zusche** **TRST** ulica della Caserma šte. 13, II. nadst.

Poskusite **FI-GOVO KAVO „Salutin“** ki je naj-boljši in najzdravejši kavni pridatek. Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah.

Cement - Portland „SALONA“ Družbe „SPALATO“ Anonimno deln. društvo cementa Portland SALONA. Letni proizvod: 10.000 vagon. **IZKLJUČNI ZASTOPNIK Leopold Feiner, Trst** :: Pisarna :: Zaloga Cementa ul. Carradori 16 Riya Grumula 2 Telefon 605. Telefon 23-30

G. Levi Minzi & Co. Nova in bogata zaloga vsakovrstnega **POHIŠTVA** Spalne in jedilne sobe na izbero. Najnovejši uzorci. **Trst, Via dei Rettori št. 1** Telefon št. 71 Romano IV

Ura z verižico ! popolnoma zastonj. Da seznanimo cenj. čitatelje z našo tvrdko, kakor tudi z našimi žepnimi urami za gospode in gospē sklenili smo darovati vsakomur, ki nam pošije za poštne stroške K 1.— (tudi v znakah) krasno uro z verižico in naš ilustrovani cenik. Pišite takoj na tvrdko ur **HENRIK WEISS** Dunaj 99. Poštni predal.

Zdravnik in ranocelnik **Dr. Dinko Zecilazič** specialist za otroške bolezni v ulici Stadion 6, I. n. Telefon 18, IV (gledal Fenice). ter ordinira od 2. do 3. ure popoludne.

Zdravljenje krvi Čaj „Tisočerni cvet“ (Millefiori) Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. Jeden omet za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani v lekarni **Praxmarer Ai due Mori Trst, veliki trg**

Bogomil Pino divši arar v Sezani ima svojo novo prodajalnico :: ur v **TRSTU** ul. Vinc. Bellini 13 nasproti cerkve svet. Antona novega Vsakovrstne verižice po prvih tov. cenah

Hotel Balkan 70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji, Gene zmerne Počkaj, & Kogl Hotel Balkan

Vesti iz Goriške.

K ustanovnemu shodu „Županske zveze“. Prejeli smo: V listu „Edinost“ št. 223, bilo je objavljeno „Vabilo na ustanovni shod „Županske zveze“, ki se bo vršil dne 22. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne v Dutovljah v prostorih g. Tavčarja.

Po menenju pica teh vrstic in po menenju županov in podžupanov doljenega Krassa niso Dutovlje središče pol. okraja Sežana, toliko radi neugodne zveze po železnici kolikor tudi po cestah in poteh. Svetujem torej, naj bi se kakor shodni kraj določila Sežana ali Komen. Dasiiravno je „Županska zveza“ jako važnega pomena za ves Kras oziroma za ves politični okraj Sežanski, vendar ni možno pristopiti k tej zvezi radi neugodnega shodnega kraja. Želimo pristopiti h tej velepotrebni „Zvezi“ pa vendar le s pogojem, da občni zbori odborovih sej in vsakovrstni shodi naj bi se vsilili po vrsti, v Sežani in v Komnu.

„Kronika“ iz Podgore. Vsako leto na pravi posestnikom, ki posedujejo nekoliko njiv zemlje za tvornico (Celuloza) v Podgori, takozvani dim špirta precejšnje škode, posebno na sadnem drevju, ki je skoraj popolnoma uničeno. Poškodovanci so se prejšnja leta, da bi jim škodo poplatili, obrnili do tvorničnega ravnateljstva, ki jih je pa pošiljalo od Poncija do Pilata in sicer: na županstvo, obč. cenice, okr. glavarstvo itd. To je trajalo tako dolgo, dokler niso bili privoljeni vodnim potom nastopiti za odškodnino. Sveda, poti, zamudo časa ter vse šikane morajo sami — trpeti. Poškodovane trte, sadne drevje (tudi večkrat zelenjava in trava) prav nič ne raste! Nešči cenilci pa jim cenijo po tačasni vrednosti istega, več od njih tudi zahtevati ne morejo. Jaz, kakor kronist Podgorski bi svetoval dotičnim poškodovancem, da bi si poskrbeli preizkušnega izvedenca, ki bi jim natančno povedal, koliko bi rodila trta, koliko sadni drev, kako visoko oziroma široko bi isti zrastle, ko bi ne bil naden od škodljivega dima! Ako sedaj rodi drevo oziroma še živi vršiček 5—10 kg ar dje, bi li ne rodil, ko bi bil zdrav in dobro raste, lahko 100—150 kg in več?!

Grof Attems iz Podgore pošilja slov. koloncem vse dopise v laškem jeziku! Koloni, posebno oni v Brdih, si morajo tolača iskati, da jim epise prevaja na slovenski jezik. Kaj meni g. prof., da bi ne mogel hajati z oskrbnikom, ki bi bil zmožen občevati ter uradovati tudi v slovenskem jeziku?!

V soboto 24. m. m. je bilo pri g. Trzinu neko posvetovanje za ustanovitev N. D. O. v Podgori. Udeležba je bila mala, ker smo bili slabo obveščeni, posebno tisti, ki bi radi ustanovili N. D. O. Ko je neki govornik iz Gorice razlagal pomen N. D. O. sta precej skočila dva „izobraženca“ pokonci, kakor dva medveda, začela rjevati, ter proklinjati, da v Podgori so oni gospodarji, ter na svojo „komando“ prepovedujejo ustanovitev drugega društva. Jaz kakor kronist bi starejšemu medvedu prav nič ne zameril, ker se že zjutraj, ko vstane že toliko spozabi, da ne je več za trdno, ali je resnično spal ali ne. Drugi pa, ki se prištevajo k inteligenci, ki je se prehodil dokaj sveta — posebno sosedna Brda, ne vem, kako se je tako daleč spozabil, da je tudi on začel med medvede ter začel z njimi tuliti —? Kakor kronist mišim in tudi priporočam, da ima vsakdo vestop, bodisi k posvetovanju, predavanju ali k shodu, naj si bodo ista katerekoli stranke ali društva. Če želi pojasniti, naj pr si zanje, ako želi kaj povedati, naj pravi za besedo, ako želi vstopiti v društvo ozir. stranko, naj vstopi, če je pa nasprotnega mišljenja, naj se tjo in mirno odesrani, ter pusti na miru tate, ki žele kaj ustanoviti in delati.

Priporočam zastopnikom „Narodnedel. org.“ iz Gorice, da bi sklicali eno prihodnjih nedelj skupaj mče in mladeniče na zaupno posvetovanje, da isti potem izvolijo pripravljalni odbor, ki bi potem nadaljeval svoje delo.

Vesti iz Istre.

Za ljudsko knjižnico Dolina-Boljunec so na prečno društvo „Prešerna“ in „Vodnika“ doslej darovali gg. Dr. Rybář 5 K; „Slovenska Matica“ v Ljubljani 6 knjig. N. N. 2 knjigi, Stanko Vižintin 5 zvezkov Jurčičevih spisov in 2 K, N. N. 4 knjige, družba prodajaljač obletnico 2. avgusta 2 K 14 stot., deželni poslanec in župan Jos. Pangerc 21 knjig, Ant. P. Saucin obč. tajnik 7 knjig.

Nadaljne darove hvaležno sprejema odsek „Ljudske knjižnice“ Dolina-Boljunec.

Vesti iz Štajerske.

Občinske volitve v Volniku so se vršile minuli petek. Slovenci se niso udeležili volitev. Izvoljeni so sami Nemci in nemškutarji. V 1.

razr. Staliner, Jakl, Košutak in Potišer. v 2. Henn. Ratsaj, Zotti in Kleinschredt; v 3. dr. Brežnik, Trstnik, Kociper in Eller. — Zares lepa vrsta „pristnih“ germanov! Belo mavrico so baje videli nekateri — Marberžani 3. avgusta. — Redka naravna prikazen je trajala 12 minut.

Vesti iz Kranjske.

Promet s ptujci v Ljubljani. — Meseca julija je prišlo v Ljubljano 6873 tujcev — 1524 več nego meseca junija in 2245 več nego meseca julija lanskega leta.

Razne vesti.

Obrtni inšpektorat v Zadru. Trgovinsko ministertvo je na ponovne prošnje dalmatinskih poslancev ustanovilo v Zadru obrtni inšpektorat. Voditeljem istega je imenovan inženir Grido Malešević, ki je bil dosedaj voditelj obrtnega inšpektorata v Pulji.

Mali oglasi

Meblovano sobo se odda s 1. septembrom v ulici Commerciale št. 11, III. 2000

Nova gostilna na Nanosu pri g. Franju Jež hšt. 25. — Toči se izvrtno belo vipavsko in črno istrsko vino. Dobi se tudi dobrega za želodec: namreč okusnega nancškega sira, slanine, piščancev in drugih raznovrstnih jedil. 1386

Novak Anton odprl je novo slovensko brivnico in se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen obisk. Ulica Sette Fontane št. 13. Slovenci in Slovani! zanimajte se za vaša podjetja. 1385

NOVO POGREBNO PODJETJE H. STIBIEL in dr. se je preselilo na Corso št. 49 (Piazza Goldoni)

z bogato opremo za vsakovrstni pogreb. in prodajalnico mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetlic perle, porcelana itd. itd.

Velika zaloga: voščenih sveč.

Prodaja na deb. in drobno.

Prvi urad za revizijo prizive in inform.

v davčnih zadevah Trst, ulica dell'Istituto 10, III., 5.

Sprejema sestavljanje pol za hišni, rentni, obrtni in osebni davek; preskrbuje prizive proti pretiranim odredbinam in pogrešenim klasifikacijam. Urad je skrajno zanesljiv in tajen. Odprto od 9. ure predp. do 1. pop.

Giuseppe Waldner

TRST - ulica Media 3 - TRST

Zaloga jelovega lesa s prodajo na drobno in debelo. — OKVIRJI iz bukovega in jel. lesa.

Izbera vsakovrstnih obloženih in ostruženih predmetov iz bukovega in jelovega lesa itd.

Bogata Izbera obložkov. - Lopate za pekárje.

Najboljše stiskalnice za grozdje in masline

so naše stiskalnice „ERCOLE“

najnovjšega in najboljšega sestava s dvojno in nepretrgano pritiskalno močjo; zajamceno najboljše delovanje, ki prekaša vse druge stiskalnice.

HIDRAVLICNA STISKALNICA.

Najbolje avtomatično patentovane trtne brizalnice „Syphonia“ ki delujejo, ne da bi jih treba goniti. „Syphonia“ plugi, stroji za grozdje, sadje in oljke, mlin za miti grozdje. Plugi za vinograde. Stroji za sušenje sadja in drugih vegetalnih, življenskih in mineralnih pridelkov. Stiskalnice za seno slamo itd. na roko. Mlatilnice za žita, čistilnice, rešetalnice. — Slamoreznica ročni mlin za žito v raznih velikostih in vsi drugi stroji za poljedelstvo.

Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo kot posebno najnovjšega, izbornega uresničnega, najbolj pripoznanega in odlikov. sestava.

PH. MAYFARTH & Co. Tovarna za poljedeljske in vinske stroje DONAJ II. Taborstr. 7

Odlikovani v vseh državah sveta s nad 620 sliktimi, srebrnimi in častimi kolajznami.

Ilustrovani ceniki s mnogoštevilnimi pohvalnimi pismi brezplačno. Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsod, kjer nismo zastopani

Avtomatična orizgalnica

Tovarne in delavnice pehištva in stavbenih izdelkov v SOLKANU pri Gorici. Lastnik: Salomonški trg: Gorica, drž. kotod., Solkan

Mizarska zadruga v Solkanu Osrednje ravnateljstvo. ZALOGE: SOLKAN, TRST, via Casarova 4

Brz.: ZADRUGA - Trst Telef. št. 1631 interurban Žage v Soteski (Bohinj) Letna produkcija K 1.000.000

Neva prodajalnica ur in dragocenosti G. BUCHER (ex drug Drag. Vekjeta) CORSO šte. 36 - TRST

Edina od c. kr. namestništva avtorizovana obrt za pokončavanje podgan, miši lišca, krtač in vseh mrčesov, stenice in vseh drugih živali CARLO JENULL

PRVA IN EDINA pisarna v vojaški stvari koncesionirana od vis. c. k. namestništva ulica Bachi št. 12, II. nad. UHOD POD PREHODIŠCEM.

Daja naavete in informacije o vsem, kar se tiče novačenja in vojaške službe. URADNE URE: Ob delavnikih od 9-12. predp. in 4-7. pop. Ob nedeljah in praznikih od 10-12. opol.

Pisalni stroj „MOYA“ z vidno pisavo in premenljivimi črkami je najboljši stroj, ki se prodaja po nizki ceni Kron 250.

Zaloga obuvala in lastna delavnica PAVEL VISENTINI Trst, ul. Giosue Carducci 31. Velika izbira moških in ženskih čevljev.

Caro & Jellinek Družba z omejenim poroštvom Internacijsionalno prevažanje in selitve na vse kraje s posebnimi zaprtimi vozovi. Caro & Jellinek

ALEKS. FRANC MAYER - TRST ŽGALNICA KAVE TELEFON 1743. Najboljši vir za dobivanje pečene kave.